

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 5 września 2023 r.

Znak: ZPS-3.431.11.16.2023.PM

Pan
Ryszard Chmielowicz
Starosta Powiatu Gryfickiego

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 4-7 lipca 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w powiecie gryfickim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach mieszczącym się przy ul. Dworcowej 22, wykonującym zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Gryficach przy Placu Zwycięstwa 37. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 86/2023 z 31 maja 2023 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Patrycja Matuszewska – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez powiat gryficki wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 7 lipca 2023 r. oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w powiecie gryfickim w dniach 5-6 i 9-10 marca 2020 r. oraz 17 lipca 2020 r. Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez Starostę Powiatu Gryfickiego oraz dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach.

akta kontroli str. 5

Działalność powiatu gryfickiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami³.

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Starostą Powiatu Gryfickiego jest Pan Ryszard Chmielowicz. Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach jest Pani Joanna Malińska. W okresie objętym kontrolą nie było zmian na powyższych stanowiskach.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez powiat gryficki następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował jeden program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023, przyjęty Uchwałą Nr XXXII/2013/2021 Rady Powiatu w Gryficach z dnia 12 marca 2021 r. wchodząca w życie z dniem podpisania. W związku z tym, że przyjęcie uchwały nastąpiło przed okresem objętym kontrolą oraz tym, że zadania nałożone na powiat były realizowane w systemie ciągłym, odstępuje się od wydania zalecenia dotyczącego braku ciągłości programu w okresie od 1 stycznia do 11 marca 2021 r. Starostę pouczono o konieczności uchwalania programu w sposób zachowujący ciągłość jego realizacji.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie którego opracowywane były kolejne programy.

W programie ujęte zostały: sytuacja pieczy zastępczej w powiecie, kierunki rozwoju pieczy zastępczej, cele główne, cele szczegółowe, coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych, realizatorzy i odbiorcy programu, źródła finansowania oraz monitorowanie realizacji działań.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono działania w obszarach m.in.: pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, wsparcie istniejących form pieczy zastępczej, doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze pieczy zastępczej oraz zwiększenie zatrudnienia. Powiat podejmował w w/w zakresie szereg działań, w tym m.in.:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego,
- ustalenie rocznych limitów zawodowych rodzin zastępczych,
- zapewnienie szkoleń dla kandydatów oraz osób pełniących już funkcję rodziny zastępczej,
- udzielanie wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym,
- zapewnienie wsparcia finansowego dla rodzin zastępczych,
- tworzenie rodzin zastępczych.

W wyniku ww. działań rodziny zastępcze miały możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia oraz szkoleń, miały zapewnione świadczenia. Dzięki działaniom promocyjnym udało się pozyskać i utworzyć nowe rodziny zastępcze.

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- piknik rodzinny z okazji 10- lecia Hali Gryf Arena, promujący rodzicielstwo zastępcze,
- opracowanie, zakup i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych np. ulotki, plakaty, gadżety na terenie powiatu (urzędy, instytucje, firmy),

- promowanie rodzinnej pieczy zastępczej w mediach lokalnych, portalach społecznościowych, na stronach internetowych: pcpr, BIP, powiatu gryfickiego,
- publikacja plakatów promujących rodzinną pieczę zastępczą na tablicy ogłoszeń przed urzędem miasta i siedziba starostwa powiatowego, w hali sportowej,
- promowanie rodzicielstwa zastępczego podczas różnego rodzaju imprez powiatowych (festyny, spotkania, sesje rady powiatu).

W wyniku podjętych działań w okresie objętym kontrolą zawiązanych zostało 13 rodzin zastępczych spokrewnionych i 15 niezawodowych.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy dziesięciu rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, zweryfikowanie danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁴, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

lp.	oznaczenie rodzin	opis sytuacji/stwierdzone nieprawidłowości
1.	...	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. Przybyła z terenu innego powiatu. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci, a więc 1 ponad limit (...). Starosta wyjaśnił, że „.....”. Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinie zastępczej narusza przepis art. 53 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednak po szczegółowej analizie przypadku, kontrolujący stwierdzili, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej podjął prawidłowe i skuteczne działania celem znalezienia innej rodziny zastępczej dla dziecka. Pomimo tego sąd zdecydował o pozostawieniu dziecka w dotychczasowej rodzinie. Rodzina od 24.11.2021 r. korzystała z zatrudnienia osoby do pomocy w opiece i przy pracach gospodarskich. Osoba do pomocy spełniała wymogi określone w ustawie, jednak została zweryfikowana w rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym dopiero po nawiązaniu stosunku pracy. Ze względu na przepisy przejściowe w tym zakresie, pouczone o

⁴ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 31).

		konieczności weryfikacji w rejestrze przed nawiązaniem stosunku pracy. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, udziału w grupie wsparcia, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie kontrolowany rodzina skorzystała ze szkoleń. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana raz – ocena pozytywna. Oceny dokonano w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzina terminowo otrzymała świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci oraz na utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora.
2.	...	Rodzina utworzona z dniem 2022 r. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne. Postanowieniem sądu z dnia 2022 r. w rodzinie umieszczono 3 dzieci (...) z ... rodzeństwa. Pozostałe dzieci (...) umieszczono w innej rodzinie zastępczej. W dniu ... 2022 r. sąd wydał kolejne postanowienie o umieszczeniu pozostałej ... i tym samym połączeniu rodzeństwa oraz jednocześnie ustanowił nadzór kuratora w rodzinie. Już.... 2022 r. centrum informowało sąd o powzięciu informacji dot. wulgarnego odnoszenia się do Dnia2022 r. centrum po powzięciu kolejnych informacji dot. stosowania przemocy wobec dzieci, poinformowało sąd o zabraniu dzieci z rodziny zastępczej i zabezpieczeniu ich Zostało również sporządzone pismo do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa wraz z dołączonymi materiałami dowodowymi. Dnia ... 2022 r. sąd orzekł, że nie zachodzą żadne przeszkody, by małoletni wrócili pod opiekę rodziny Zgodnie z tym, organizator rodzinnej pieczy zastępczej w dniu 2022 r. ponownie umieścił ... w dotychczasowej rodzinie oraz objął rodzinę wzmożonym wsparciem, w tym psychologicznym. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach każdorazowo informuje sąd oraz prokuraturę o pozyskanych informacjach i obserwacjach dot. rodziny zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, terapii, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, dostęp do specjalistycznej pomocy dzieci, szkoleń. W okresie kontrolnym rodzina była oceniana raz – ocena pozytywna ze wskazaniem. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka i w związku z przyjęciem dzieci. Rodzina pisemnie poinformowała, że nie będzie wnioskowała o objęcie wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Z rodziną pracuje pracownik organizatora.
3.	Rodzinny dom dziecka utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w domu przebywało 11 dzieci. Jedno dziecko zostało

		umieszczone w 2023 r. pomimo braku wolnych miejsc. Starosta wyjaśnił, że „.....” . Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinnym domu dziecka narusza przepis art. 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzący rodzinny dom dziecka korzystali z zatrudnienia osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Osoba do pomocy spełniała wymogi określone w ustawie. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, szkoleń, udziału w grupie wsparcia, specjalistycznej pomocy dla dzieci. W okresie kontrolowanym prowadzący rodzinny dom dziecka nie byli oceniani. Rodzinie terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dzieci, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina objęta wsparciem koordynatora.
4.	...	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 5 dzieci, w tym W tym przypadku przekroczenie dozwolonej liczby dzieci w rodzinie zastępczej było uzasadnione. Rodzina korzystała z zatrudnienia osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Osoba do pomocy spełniała wymogi określone w ustawie. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej, szkoleń. Otrzymała należne świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania, świadczenie związane ze zdarzeniami losowymi, utrzymanie lokalu mieszkalnego. W okresie objętym kontrolą rodzina nie była oceniana. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
5.	...	Rodzina ustanowiona przez sąd zgodnie z postanowieniem z dnia ... 2023 r. W aktach znajdowały się oświadczenia o obowiązku alimentacyjnym, władzy rodzicielskiej i pozostała dokumentacja z dnia ... 2023 r. Rodzina została zweryfikowana w rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym w dniu ... 2023 r. Rodzina już w zgłosiła się do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z wnioskiem o wypłatę świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Decyzję przyznająca świadczenie wydano w br. Organizator do dnia kontroli nie dokonał wstępnej kwalifikacji. Dyrektor centrum wskazał, że nie podejmował działań celem dokonania wstępnej kwalifikacji rodziny i skierowania jej na szkolenie, ponieważ rodzina nie złożyła wniosku o przeprowadzenie procedury kwalifikacyjnej.

		<p>Należy wskazać, że zgodnie z art. 112⁵ § Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sąd może tymczasowo powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej nie dłużej niż na 6 miesięcy. Oznacza to, że utworzona w ten sposób rodzina musi w tym czasie przejść niezbędne szkolenie, po przejściu procedury kwalifikacyjnej. W przypadku tej rodziny termin jej przeszkolenia upływa 2023 r. W aktach brak było zaświadczeń lekarskich potwierdzających zdolność prowadzących rodzinę zastępczą do sprawowania swojej funkcji oraz opinii psychologicznych. W dniu 2023 r. kontrolujący uzyskali informację od organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o dostarczeniu przez panią zaświadczenia lekarskiego. Natomiast nie udało się umówić wizyty u lekarza i zaświadczenie dostarczy w najbliższym możliwym terminie. Przeprowadzenie badań psychologicznych celem wydania opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostało wyznaczone na 2023 r. Rodzina miała zapewniony m.in. kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej i szkoleń. W okresie kontrolowanym nie była oceniana. Rodzina objęta była wsparciem pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Została poinformowana o możliwości objęcia wsparciem koordynatora.</p>
6.		<p>Rodzina utworzona przez sąd z dniem2023 r. Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach zgłosiła się ... 2023 r. gdzie po spełnieniu wymogów dokonano wstępnej kwalifikacji w dniu ... 2023 r. Rodzina nie została skierowana na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Z informacji uzyskanych od organizatora wynika, że rodzina nie złożyła wniosku o przeszkolenie. Należy wskazać, że zgodnie z art. 112⁵ § Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sąd może tymczasowo powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej nie dłużej niż na 6 miesięcy. Oznacza to, że utworzona w ten sposób rodzina musi w tym czasie przejść niezbędne szkolenie, po przejściu procedury kwalifikacyjnej. W przypadku tej rodziny termin jej przeszkolenia upływa 2023 r. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie oraz opinia psychologiczna. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony m.in. kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, pomocy specjalistycznej dla dziecka. W okresie kontrolowanym nie podlegała jeszcze ocenie. Rodzina terminowo otrzymała świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Rodzina nie była objęta wsparciem koordynatora. Korzystała ze wsparcia pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p>
7.		<p>Rodzina utworzona przez sąd ... 2022 r. Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach zgłosiła się2022 r. gdzie po spełnieniu wymogów dokonano wstępnej kwalifikacji w dniu ... 2022 r. Do dnia kontroli rodzina nie przeszła</p>

		<p>szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Od dnia ustanowienia rodziny przez sąd i umieszczenia w niej dziecka minęło 8 miesięcy. Należy wskazać, że zgodnie z art. 112⁵ § Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sąd może tymczasowo powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej nie dłużej niż na 6 miesięcy. Oznacza to, że utworzona w ten sposób rodzina musi w tym czasie przejść niezbędne szkolenie, po przejściu procedury kwalifikacyjnej. W ... 2023 r. wychowanek osiągnął pełnoletność, jednak nadal pozostaje w dotychczasowej rodzinie. Zgodnie z wyjaśnieniem dyrektora centrum oraz Starosty Powiatu Gryfickiego rodzina została skierowana na szkolenie prowadzone przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie w dniach Następnie rodzina została poinformowana o możliwości udziału w szkoleniu w sąsiednim powiecie – kołobrzeskim, jednak rodzina ponownie poinformowała, że nie weźmie udziału w szkoleniu. W aktach rodziny brak było dokumentacji potwierdzającej propozycję szkolenia w powiecie kołobrzeskim oraz odmowę Brak przeszkolenia w terminie rodziny tymczasowo ustanowionej przez sąd wskazuje na brak spełniania wymogów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o czym organizator rodzinnej pieczy zastępczej powinien poinformować sąd. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie oraz opinia psychologiczna. Opinia sporządzona przez psychologa zatytułowana była „opinia psychologiczno-pedagogiczna kandydatki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej”. Dyrektorowi centrum wskazano, aby używać nazwy ustawowej tj. opinia o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p> <p>W okresie kontrolowanym rodzina nie była oceniana. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej, szkoleń. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Rodzina objęta pomocą koordynatora.</p>
8.	...	<p>Utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologiczne. Ze względu na błędną nazwę dokumentu sporządzonego przez psychologa „opinia psychologiczna”, dyrektorowi centrum wskazano, aby używać nazwy ustawowej tj. opinia o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 12 dzieci. Troje dzieci zostało umieszczonych pomimo braku wolnych miejsc (...). Przekroczenie ustawowej liczby dzieci narusza przepis art. 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzący rodzinny dom dziecka korzystali z zatrudnienia osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.</p>

		Osoba do pomocy spełniała wymogi określone w ustawie. Prowadzący mieli możliwość udziału w grupie wsparcia, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, szkoleń, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą prowadzący rodzinny dom dziecka byli oceniani raz – ocena pozytywna. Terminowo otrzymywali należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, w związku z przyjęciem dziecka oraz utrzymanie lokalu mieszkalnego i remont. Rodzinny dom dziecka objęty był pomocą koordynatora.
9.	...	Utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 11 dzieci. Troje z nich umieszczonych zostało pomimo braku miejsc (...). Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinie zastępczej narusza przepis art. 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzący korzystali z zatrudnienia osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Osoba do pomocy spełniała wymogi określone w ustawie. Prowadzący rodzinny dom dziecka mieli m.in. możliwość korzystania z poradnictwa, kontaktu z rodzinami zastępczymi, korzystała ze szkoleń oraz rodziny pomocowej. W okresie objętym kontrolą prowadzący rodzinny dom dziecka nie byli oceniani. Terminowo otrzymywali świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, na utrzymanie lokalu mieszkalnego oraz remont. Rodzinny dom dziecka objęty pomocą koordynatora.
10.	...	Rodzina utworzona przez sąd zgodnie z postanowieniem z dnia ... 2023 r. Do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgłosiła się już ... 2023 r. i w tym dniu rozpoczęto procedurę kwalifikacyjną. Wstępnej kwalifikacji dokonano ... 2023 r. Do dnia kontroli rodzina nie została przeszkolona. Starosta Powiatu Gryfickiego pisemnie wyjaśnił, że „rodzina została poinformowana przez orpz o konieczności ukończenia szkolenia dla kandydatów na RZ niezawodową i w tym celu o potrzebie złożenia wniosku do ORPZ o skierowanie na szkolenie. Poinformowano rodzinę, iż od momentu ustanowienia rodziny przez sąd w ciągu 6 miesięcy musi ukończyć szkolenie, aby spełniać warunki ustawowe dla kandydatów na RZN, zaś w przypadku nie ukończenia szkolenia – z uwagi na niespełnianie warunków ustawowych o powyższym zostanie poinformowany Sąd, co może skutkować rozwiązaniem rodziny zastępczej. Szkolenie w Powiecie Gryfickim w 2023 r. zaplanowane jest na jesień br. W/w rodzina zostanie skierowana na przedmiotowe szkolenie po złożeniu stosownego wniosku”. W aktach znajdowały się

		<p>aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologa. Opinia sporządzona przez psychologa zatytułowana była „opinia psychologiczno-pedagogiczna kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej”. Dyrektorowi centrum wskazano, aby używać nazwy ustawowej tj. opinia o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, korzystała z poradnictwa, dziecko miało zapewnioną pomoc specjalistyczną. W okresie kontrolowanym rodzina nie była oceniana. Rodzina terminowo otrzymała należne świadczenia m.in. na pokrycie kosztów utrzymania i w związku z przyjęciem dziecka. Rodzina nie była objęta pomocą koordynatora. Wsparcie zapewniał pracownik organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p>
--	--	---

akta kontroli str. 14-24, 43-180

Na dzień kontroli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach pracowało 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 2 na pół etatu. Każdy z nich obejmował wsparciem od 7 do 14 rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 181, 190

Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

W okresie objętym kontrolą odbyło się 1 szkolenie dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej (do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej) oraz 1 szkolenie uzupełniające dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i 1 szkolenie uzupełniające dla kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zorganizowano również szkolenie dla funkcjonujących rodzin zastępczych. Szkolenia realizowane były przez certyfikowanych trenerów zewnętrznych na podstawie Programu „Szansa w rodzinie”, zatwierdzonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W powyższych szkoleniach udział wzięło łącznie 12 osób. Szkolenia zakończyły się w kwietniu 2022 r. do dnia kontroli powiat nie organizował kolejnych szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. Dotychczasowa częstotliwość szkoleń (raz na rok lub półtora roku) jest niewystarczająca. W związku ze zmianą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej musi zapewnić szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia przez nich wniosku o przeszkolenie – art. 43 ust. 8 ustawy. Należy wskazać, że rodziny zastępcze ustanowione przez sąd również muszą przejść wymagane szkolenie. Zgodnie z art. 109 § 2 pkt 5 oraz art. 112⁵ § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁵ sąd może tymczasowo, jednak nie dłużej niż na 6 miesięcy,

⁵ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.)

powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej, niespełniającym warunku niezbędnych szkoleń, określonego w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Tryb określony w w/w przepisach jest zatem trybem szczególnym i powierza on pełnienie funkcji jedynie czasowo. W wymienionym trybie mają zastosowanie przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące organizacji, funkcjonowania oraz finansowania rodzin zastępczych.

Starosta oświadczył, że „[...] w 2023 roku szkolenie zaplanowane jest w okresie jesiennym (wstępnie planowane było na wiosnę, lecz z uwagi na brak kandydatów na rodziny zastępcze i RDD przesunięto termin). Rodziny zastępcze niezawodowe (utworzone zgodnie z postanowieniem Sądu) zostały poinformowane o możliwości udziału w szkoleniu prowadzonym przez Ośrodek Adopcyjny SRK w Szczecinie w 2023 roku w dniach 11.03.2023 r. – 01.04.2023 r. jednakże złożyły pisemne oświadczenia, iż nie wezmą udziału w szkoleniu. Ponadto zostały także poinformowane o możliwości udziału w szkoleniu prowadzonym również przez OA SRK w Szczecinie na terenie sąsiedniego powiatu – Kołobrzeskiego (w bliskiej odległości od Gryfic, dojazd zbliżony), jednakże żadna z rodzin nie wyraziła chęci udziału w szkoleniu oraz nie złożyła wniosku o przeprowadzenie szkolenia [...]”.

W ramach wspierania rodzin zastępczych ustalono, że rodziny zastępcze miały zapewniony dostęp do pomocy psychologicznej, pomocy prawnej, kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, poradnictwo, udział w grupie wsparcia, wsparcia rodzin pomocowych, a także szkolenia podnoszące kompetencje, m.in. „Pokonaj zmartwienie”, „Zarządzanie emocjami”, „Jak przygotować wychowanków do wejścia w dorosłe życie”, „Jak przygotować dziecko do przysposobienia przez nową rodzinę”, „Bez kar i bez nagród – Alfie Kohn”, „Jak poprawić sobie i dzieciom nastrój i zapobiegać depresji”, „Jak wspierać nasze dzieci i umacniać w nich poczucie własnej wartości”, „Środki i metody oddziaływania rodziny, style wychowania rodzinnego”, „Dobrostan psychiczny w opiece nad dziećmi”, „Radzenie sobie ze stresem”, „Style przywiązania, jak stworzyć bezpieczną więź”, „Kontakt z rodzicami biologicznymi”. Ponadto rodziny miały możliwość uczestniczenia w spotkaniach Klubu Rodzica Zastępczego w ramach projektu Akademia Przyszłości.

akta kontroli str. 20-24, 43-176

3. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat posiada 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, każda z 14 miejscami. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych i zabezpieczania pieczy dzieciom na swoim terenie nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowało 101 rodzin zastępczych (65 spokrewnionych, 31 niezawodowych, 5 zawodowych) oraz 5 rodzinnych domów dziecka.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich umieszczonych na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	81
rodzina zastępcza niezawodowa	43	43
rodzina zastępcza zawodowa	15	25
rodzinny dom dziecka	40	55
placówka opiekuńczo-wychowawcza	28	34

wszystkie rodzaje pieczy	126	238
--------------------------	-----	-----

Najwięcej dzieci umieszczonych było w spokrewnionych rodzinach zastępczych oraz w rodzinnych domach dziecka. Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej był alkoholizm rodziców oraz ich niewydolność wychowawcza.

Na ostatni dzień kontroli żadne dziecko nie oczekiwało na umieszczenie w pieczy zastępczej.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
		na terenie powiatu	poza powiatem		
1.	rodzina zstępca spokrewniona	108	1	27	3
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	74	0	31	11
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	32	0	7	0
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	0
3.2.	specjalistyczna	0	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	70	0	15	4
5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	43	0	9	0
6.	piecza ogółem	327	1	89	18

Powiat zabezpiecza miejsca w pieczy zastępczej dzieciom na swoim terenie. W okresie objętym kontrolą poza powiatem umieszczono 1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

W okresie objętym kontrolą 1 dziecko poniżej 10 roku życia zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Dziecko umieszczono wraz ze starszym rodzeństwem. Dwanaścioro dzieci zostało przeniesionych z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej. Powodem przeniesienia było: rezygnacja rodziny zastępczej z pełnienia swojej funkcji, nierealizowanie obowiązku szkolnego, podejrzenie o stosowanie przemocy przez opiekunów, demoralizacja małoletniej. Troje dzieci zostało przeniesionych z instytucjonalnej pieczy zastępczej do pieczy rodzinnej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy rozdzielono 4 rodzeństwa. W przypadku rodzeństw (...) umieszczenie w pieczy ... nastąpiło przed urodzeniem się ... oraz umieszczenie ... nastąpiło przed urodzeniem się Dziecko ... zgłoszone jest do przysposobienia. W przypadku ... rodzina zastępcza została poinformowana o istnieniu

przyrodniego rodzeństwa dziecka i konieczności nawiązania kontaktu między dziećmi. W przypadku umieszczone w rodzinnym domu dziecka.

W przypadku rozdzielonego rodzeństwa ... troje dzieci (...) utrzymuje kontakt z Starosta wyjaśnił, że „...”. Dyrektora centrum pouczono o konieczności realizacji prawa dzieci do kontaktów między całym rodzeństwem.

W przypadku rodzeństwa ..., dzieci utrzymują ze sobą stały kontakt osobisty i telefoniczny.

W okresie objętym kontrolą, po umieszczeniu w pieczy rozdzielono 3 rodzeństwa. Rodzeństwo sześciuosobowe, ... - wszyscy utrzymują stały kontakt osobisty. ... rodzeństwo trzyosobowe ... - dzieci mają stały kontakt osobisty. Czteroosobowe rodzeństwo, ... – dzieci utrzymują ze sobą stały kontakt osobisty i telefoniczny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Na dzień kontroli w 4 rodzinnych domach dziecka (...) i 2 rodzinach zastępczych zawodowych (...) była przekroczona liczba dzieci. Dzieci umieszczone zostały pomimo braku miejsc w tych rodzinach/rodzinnych domach dziecka. W przypadku rodziny zastępczej zawodowej ... zostało umieszczone interwencyjnie, po czym organizator wskazał sądowi inną pieczę zastępczą (...). Po przeprowadzonym postępowaniu sądowym, sąd wydał jednak postanowienie o pozostawieniu ... w rodzinie zawodowej Po przeanalizowaniu tej sytuacji, kontrolujący uznali, że organizator podjął działania celem znalezienia miejsca dla dziecka w innej rodzinie zastępczej (z pozytywnym skutkiem), jednak zobowiązany był do zrealizowania postanowienia sądu. W pozostałych przypadkach przekroczenia dozwolonej liczby dzieci były niezgodnie z art. 53 i 61 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą 2 rodziny spokrewnione i 2 niezawodowe zostały rozwiązane na własny wniosek, 11 spokrewnionych i 2 niezawodowe wskutek usamodzielnienia się wychowanków, 1 spokrewniona i 6 niezawodowych wskutek powrotu dziecka do rodziny biologicznej oraz 5 z innych przyczyn (3 spokrewnione i 2 niezawodowe). Żadna rodzina nie została rozwiązana na skutek zmiany orzeczenia sądu w związku z niewypełnianiem lub niewłaściwym wypełnianiem funkcji.

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat gryficki prowadzi 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze. W każdej z nich jest 14 miejsc. Obie placówki są typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz specjalistyczno-terapeutycznego. Na dzień kontroli w jednej placówce przebywało 19 wychowanków, a w drugiej 15. Na wszystkie dzieci, oprócz jednego umieszczonego interwencyjnie w dniu 30.06.2023 r., dyrektor Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Gryficach posiadał zgody Wojewody Zachodniopomorskiego na umieszczenie dzieci ponad limit.

akta kontroli str. 26-41, 176-189

5. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka na podstawie upoważnienia Starosty Gryfickiego Zarządzenie Nr 5/PCPR/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. prowadził dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach.

Rejestr zawierał wszystkie elementy określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą rejestr był przekazywany 4 razy.

akta kontroli str. 25-26, 42

5. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniach 5-6 i 9-10 marca 2020 r. oraz 17 lipca 2020 r. w powiecie gryfickim.

W związku ze stwierdzoną podczas ostatniej kontroli nieprawidłowością zostało wydane zalecenie pokontrolne:

- sprawować kontrolę nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi zgodnie z art. 38b ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą, na podstawie Uchwały Nr 302/101/16 Zarządu Powiatu Gryfickiego z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka, przeprowadzone zostały łącznie 24 kontrole – wszystkie uzyskały wynik pozytywny.

Kontroli u organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Gryficach dokonał w 2021 r. audytor wewnętrzny. Osoba ta działała na podstawie upoważnienia Starosty do przeprowadzania audytu wewnętrznego zgodnie z planem audytu wewnętrznego na rok 2021 w Starostwie Powiatowym w Gryficach oraz pozostałych jednostkach organizacyjnych powiatu, na podstawie ustawy o finansach publicznych. Tematem kontroli u organizatora było: sporządzanie okresowych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, sporządzanie ocen rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Natomiast tematem kontroli w placówce opiekuńczo-wychowawczej było: wykonywanie pieczy zastępczej. Obie kontrole uzyskały wynik pozytywny. Pomimo, że w okresie objętym kontrolą nie sprawowano kontroli nad organizatorem i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, zalecenie uznaje się za zrealizowane, ze względu na dokonane kontrole w roku 2021, czyli po wydaniu zalecenia pokontrolnego. Staroście Powiatu Gryfickiego wskazano na konieczność zwiększenia ilości kontroli w tych jednostkach. Ponadto audytor dokonujący kontroli nie posiadał właściwego upoważnienia Zarządu Powiatu do przeprowadzenia kontroli zgodnie z art. 38b ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 191-196

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybień /nieprawidłowości	1) przekroczenie liczby dzieci w 1 rodzinie zastępczej zawodowych oraz 4 rodzinnych domach dziecka, 2) w 1 przypadku nie przeszkolenie rodziny zastępczej ustanowionej tymczasowo przez sąd, w terminie 6 miesięcy od jej ustanowienia, 3) sprawowanie kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówką opiekuńczo-wychowawczą bez właściwego upoważnienia zarządu powiatu,
przyczyny stwierdzonych uchybień /nieprawidłowości	- mylna interpretacja przepisów ustawy - brak miejsc w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka/brak pogotowia rodzinnego - niedopatrzenie
skutki stwierdzonych uchybień /nieprawidłowości	1) liczba dzieci w 1 rodzinie zastępczej i 4 rodzinnych domach dziecka niezgodna z przepisami,

	2) rodzina zastępcza ustanowiona tymczasowo przez sąd, nie spełnia wymogów ustawy, 3) sprawowanie kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej i placówką opiekuńczo-wychowawczą przez osobę nieuprawnioną.
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybień /nieprawidłowości	Starosta Powiatu Gryfickiego, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.
wpis w książce kontroli	11/2023
wystąpienie otrzymują	1) Starosta Powiatu Gryfickiego 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy powiatu gryfickiego w zakresie pieczy zastępczej

wydają zalecenia

zwykłe:

- 1) sprawować kontrolę nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi przez osoby upoważnione zgodnie z art. 38b ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) zapewnić szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgodnie z art. 43 ust. 7 i 8 ustawy, również dla osób, którym sąd tymczasowo powierzył funkcję rodziny zastępczej,
- 3) w przypadku odmowy odbycia szkolenia przez rodziny ustanowione przez sąd, podjąć współpracę z sądami wskazaną w art. 47 ust. 5 ustawy, w celu uregulowania sytuacji osób, którym powierzono pełnienie funkcji rodziny zastępczej tymczasowo,

znaczące:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka zgodnie z art. 53 i 61 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Zespół inspektorów:

.....
.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

.....

Właściwe podpisy na oryginale

